

ТЕОРІЯ ЛІТЕРАТУРИ

УДК 821.111–6.09

DOI <https://doi.org/10.32782/2710-4656/2023.2.2/11>

Кузьменко В. І.

Національна академія Служби безпеки України

ЖАНРОВО-СТИЛЬОВА ТИПОЛОГІЯ ЕПІСТОЛЯРНИХ ДІАЛОГІВ ВІНСТОНА ЧЕРЧИЛЛЯ З ФРАНКЛІНОМ РУЗВЕЛЬТОМ

Стаття присвячена осмисленню епістолярних діалогів відомого британського державного й політичного діяча і митця, лауреата Нобелівської премії в галузі літератури Вінстона Черчилля з президентом США Франкліном Рузвельтом. Простежено історію «спілкування на віддалі», обґрунтовано жанрову типологію епістолярних діалогів двох видатних комунікантів. Насамперед листи проаналізовано за концепцією адресата – дружні й приватно-ділові.

У свою чергу останні розмежовано на такі жанрові модифікації: лист-подяка, лист-запит, лист-прохання, ділова записка, меморандум тощо.

Розглянуто стильові особливості кореспонденцій обох видатних епістолярних співрозмовників. Зокрема, структурними одиницями листів В. Черчилля є: дата, місце написання, звертання, вітання, побажання, прощання, підпис, питальні й спонукальні конструкції, завдяки яким встановлюється взаєморозуміння між адресантом і адресатом, а також постскриптим. Кореспонденціям Ф. Рузвельта притаманна текстова внутрішня узгодженість, логічний розвиток та неабиякий запас мовних засобів для точного й переконливого вираження аргументів.

Листування обох кореспондентів наповнено вдалими метафоричними висловлюваннями, ідіомами, прислів'ями, афоризмами, тісно пов'язаними із військовою чи морською тематикою. Доречний ігровий прийом – епістолярний код, словесна гра із прихованим контекстом, підкріплена жартами (анекдотами) – все це є елементами таємного листування між лідерами двох могутніх держав і водночас корисним інструментом для зняття напруги між двома комунікантами у важкі часи Другої світової війни.

Ключові слова: жанрово-стильова типологія, жанрово-стильова модифікація, епістолярний діалог, комунікація.

Постановка проблеми. Приватний епістолярій Вінстона Черчилля (1874–1965), відомого британського державного й політичного діяча, оратора й публіциста, лауреата Нобелівської премії в галузі літератури «за художню майстерність у висвітленні історичних і біографічних подій, а також за блискучі ораторські промови у відстоюванні найвищих людських цінностей» [13], досі не перебував на перетині суджень літературознавців. Між тим Черчилля вважають однією з найкolorитніших постатей ХХ ст. Він донині популярний у Великій Британії та англomовному світі як визнаний лідер періоду Другої світової війни, що відіграв пріоритетну роль у захисті європейських демократичних цінностей від фашизму. Відтак приватне листування В. Черчилля, а надто його епістолярні діалоги з президентом США Франкліном Рузвельтом (1882–1945), становлять зна-

чний інтерес для дослідників світової літератури, оскільки приватне листування видатних епістолярних комунікантів – «надзвичайно цінне автентичне першоджерело для осмислення творчої індивідуальності митця з усім спектром понять літературознавчої структури: світогляд, індивідуальний стиль тощо» [8, с. 28].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Епістолярій британського державного й політичного діяча В. Черчилля перебуває в епіцентрі наукових студій істориків уже не одне десятиліття. Зокрема, Ф. Кімбал і Д. Рейнольдс, дослідники творчості В. Черчилля, здійснили спробу висвітлити «особливі відносини» між президентом США та прем'єр-міністром Великобританії у добу Другої світової війни, підготувавши ґрунтовне тритомне видання приватного листування «Черчилль і Рузвельт: Повне зібрання кореспон-

денцій» [5; 6; 7]. Тритомник містить 1161 особистих листів, повідомлень, телеграм, а також ділової та службової (дипломатичної) кореспонденції В. Черчилля до Ф. Рузвельта і 788 послань Ф. Рузвельта, адресованих В. Черчиллю впродовж 1939–1945 рр.

Окремі науковці, зокрема К. Алдріт, досліджуючи публіцистичні твори В. Черчилля, його ораторський хист, особливо акцентували на пошкваленому інтересі митця до використання англійської мови як «*effective rhetorical weapon*» («*ефективної риторичної зброї*») [1; 2]. Лапідарний аналіз уживання В. Черчиллем у публічних промовах кліше-висловлювань подано у студії Е. Міллера та Дж. Вілларіал [9].

У працях вітчизняної дослідниці Світлани Єрмоєнко проаналізовано лінгвістичні засоби реконструкції особистості В. Черчилля у британській документалістиці [3] та листуванні [4]. Вперше в українській науці про літературу Ольга Семенюк обґрунтувала жанрово-стильову парадигму епістолярної публіцистики В. Черчилля [11], осмислила його листи до матері [10] та епістолярні діалоги В. Черчилля з дружиною Клементиною [12].

Проте досі у літературознавстві бракує розвідок, присвячених вивченню жанрово-стильових особливостей епістолярних діалогів В. Черчилля з Ф. Рузвельтом.

Отже, **актуальність дослідження** спричинена нагальною потребою теоретичного розуміння специфіки епістолярної комунікації В. Черчилля з Ф. Рузвельтом, а також відсутністю фахових студій на цю тему.

Постановка завдання. Кожна історична доба, кожне нове покоління реципієнтів прагне по-своєму прочитати мистецькі шедеври. Процес творчого пізнання українського та світового письменства невичерпний.

У цьому зв'язку епістолярій видатного адресанта, який був на чолі свого народу у дуже непростий історичний період, коли Велика Британія понад рік наодинці протистояла фашистській Німеччині у смертельному двобої свободи і рабства, добра і зла, є напрочуд злободенням для українського читача. Так само, як колись британці, сьогодні наші співвітчизники прагнуть захисити Українську державу від московської орди. Таким чином, вивчення досвіду справедливої боротьби за своє існування, зафіксованого на сторінках приватних листів В. Черчилля, сприятиме становленню української національної самосвідомості реципієнта, вкрай важливої для повноцінного

існування та збереження цілісності України, зміцнення її в системі міжкультурних взаємин і геополітичних відносин із іншими державами.

Мета дослідження полягає в системно-аналітичному вивченні та обґрунтуванні жанрово-стильової типології епістолярних діалогів В. Черчилля з Ф. Рузвельтом.

Об'єктом статті є опубліковані офіційно-ділові кореспонденції В. Черчилля, а також листи-відповіді в усіх їхніх жанрових різновидах від Ф. Рузвельта.

Виклад основного матеріалу. У сучасній епістолографії існують різні підходи до вивчення приватних листів непересічних адресантів, серед найпоширеніших: за жанровою структурою; за проблемно-тематичним спрямуванням; за адресатно-рецептивною спрямованістю; за стильовим принципом тощо.

Пропонуємо спробу аналізу епістолярної комунікації В. Черчилля з Ф. Рузвельтом крізь призму жанрово-стильової типології листів.

Ольга Семенюк, дослідниця епістолярію В. Черчилля, в залежності від змісту, жанрової модальності (наративної, ліричної, драматичної) та адресата (рівня ділових стосунків між адресатом та адресантом), виділяє дві основні групи: *офіційно-ділове* та *приватне листування* митця. Означені дві основні групи епістолярного спілкування інколи нашаровуються одна на одну і утворюють піджанри в межах свого типологічного класу, зокрема, за концепцією адресата, – *дружній* й *приватно-ділові листи* [10, с. 272].

Особливе місце в епістолярному доробку В. Черчилля посідає офіційно-ділове листування, оскільки більшу частину свого життя видатний адресант присвятив суспільно-політичній діяльності, обіймаючи посади прем'єр-міністра, президента ради торгівлі, першого лорда Адміралтейства, лідера держави, військового функціонера, члена парламенту.

Стосовно епістолярної комунікації Черчилля з Рузвельтом, зауважимо, що уже на одинадцятий день Другої світової війни він отримав від президента США першу кореспонденцію: «Через те, що Ви та я займали спільну позицію під час [Першої] світової війни, я надзвичайно радий, що Ви повернулися знову в Адміралтейство... Я хочу, щоб Ви [...] знали, що я завжди буду радий, якщо Ви особисто будете інформувати мене про все, про що хотіли мене повідомити» [5, с. 30].

Процитовані рядки з листа Рузвельта до Черчилля започаткували активний обмін інформа-

цією між британським прем'єр-міністром і президентом США. Це листування виявилось одним із головних каналів існування британсько-американської дипломатії. У більш ніж 1900 обопільних посланнях містились підсумки обговорення стратегії ведення війни з фашистською Німеччиною, дискусії про майбутній світоустрій. Черчилль і Рузвельт в силу обставин виявились найвпливовішими діячами дипломатії своєї доби, а їхній епістолярний взаємобмін – свого роду кузницею ідей Заходу про майбутню світобудову.

Інколи листи обох комунікантів були у формі коротких телеграфних повідомлень або у вигляді стратегічних чи філософських узагальнень. Британський адресант писав свої кореспонденції здебільшого вже після важкого робочого дня у кабінеті на Даунінг Стріт опівночі. З огляду на різницю у часових поясах, Ф. Рузвельт міг відповісти адресатові лише пізно увечері, що дозволяло В. Черчиллю познайомитися з відповіддю вже за сніданком наступного дня.

До початку 1943 року листування Черчилля-Рузвельта зберігало дружній неформальний характер; епістолярні комуніканти надсилали один одному привітання з нагоди днів народження, а також подарунки.

Втім, приватно-діловим кореспонденціям В. Черчилля та Ф. Рузвельта були притаманні й напівофіційні листи з особистісним внутрішнім підтекстом, інколи у жартівливому тоні. На основі проведеного аналізу обопільного листування співрозмовників «на віддалі» можна виокремити:

Лист-подяка – різновид службового листа, в якому висловлюється вдячність за надану допомогу, послугу, підтримку, надіслане запрошення тощо. Така жанрова модифікація листа найчастіше зустрічалася серед службового листування Черчилля-Рузвельта, нормою якого є принцип – завжди дотримуватися «кодексу ввічливості» ділової людини: не треба чекати слушної нагоди, аби висловити адресатові подяку.

Лист-запит від адресанта – типовий різновид ділового спілкування обох кореспондентів, який доповнюється іншими документами: меморандуми, нотатками та телеграмами (в тому числі не надісланими).

Серед *листів-запитів*, які циркулювали в службовому середовищі обох кореспондентів, найчастіше зустрічались *лист-запит* рекомендації від ділового партнера та *лист-запит* щодо надання інформації стосовно постачання військової амуніції тощо.

Листи-запити часто зустрічаються в діловому листуванні обох комунікантів у поєднанні із *листами-зверненнями* або *листами-проханнями*, в яких у ввічливій формі адресант звертається із певним проханням до партнера. Так, у листі від 8 грудня 1940 р., що належить до тих, які містять таємні відомості, у вступній частині В. Черчилль звертається до адресата не по імені, а за посадою: «Шановний пане президенте». У такий спосіб він виражає особисте шанобливе ставлення до Ф. Рузвельта.

Основна частина *листа-прохання* – це по суті викладення позиції адресанта із наданням переконливих аргументів. Звернення до адресата є обґрунтованим, тому автор послання ставить за мету зацікавити адресата і переконати його у правильності та необхідності виконання його програми дій. «Метою попередніх заходів є зменшення до керованих пропорцій нинішніх значних втрат у морі ... Для досягнення такої переваги очевидно, що нам потрібно підняти виробництво літаків, які Сполучені Штати Америки можуть нам надіслати [...] Тоді чи можу я запросити Вас, пане Президенте, розглянути з належною увагою, негайне замовлення на подальші 2000 бойових літаків на місяць за спільний рахунок? [...] Ваш Вінстон. С. Черчилль» [5, с. 473].

Звертаючи увагу на композиційну побудову, мовленнєве та стильове оформлення, жанрові особливості ділових і службових листів В. Черчилля, наведених вище, можна виділити такі основні доміанти, притаманні його офіційно-діловому епістолярію: точність, послідовність і лаконічність викладу фактів; гранична чіткість і текстова внутрішня узгодженість висловлювання; рубрикація та періодичність; композиційна завершеність і змістовність; доцільність і тактовність у критичних коментарях.

Чимало з тих, хто особисто був знайомий з обома державними діячами, стверджували (як, скажімо, лікар Черчилля сер Чарльз Вілсон, майбутній лорд Моран), що їх поєднувала тільки війна. Їхній союз був «шлюбом за розрахунком». Спільною видавалася лише незаперечна неординарність і виняткове занурення кожного з них в самого себе. Дослідники здебільшого розмірковують про їхні взаємостосунки не як про дружбу, а як про партнерство. Зокрема, історик Дж. Леш виніс це твердження в заголовок книги «Партнерство, що врятувало Захід». Але у взаємовідносинах цих двох політиків існувало чимало також і особистих емоцій. Черчилль, старший на вісім років за Рузвельта, вже входив до складу бри-

танського кабінету міністрів у той час, коли Рузвельт ще випускав студентську газету. На момент їхнього особистого знайомства він уже чотири десятиліття перебував у центрі британської та світової політики, але в листах звертався до Рузвельта завжди з підкресленим пієтетом: «Містер президент». Натомість послання Рузвельта здебільшого починались звертанням «Вінстоне». Рузвельт із задрістю говорив про літературний талант Черчилля. «Хто пише для Вінстона промови?» – таким було перше запитання Рузвельта до Гопкінса, який щойно повернувся з Лондона на початку 1941 року [5, с. 564].

Оточуючі (скажімо, Гаррі Гопкінс і лорд Моран) обговорювали відмінності в стилі двох, безперечно, видатних політиків, двох майстрів англійської мови. В процесі підготовки чергової промови Рузвельт не думав про ретельну обробку фрази, він намагався просто висловити те, про що думав, прямим, простим і дохідливим способом. Він думав насамперед про те, як його ідеї сприйме пересічний слухач у залі. Найближче оточення знало, що він думає про особу і ніколи про натовп.

Черчилль, навпаки, менш за все думав про окрему особу, йому в конкретний момент не було діла до «простої людини», її турбот, тривоги і бажань. На думку Ісайї Берліна, «Черчилль не віддзеркалював соціальний і моральний світ в його інтенсивному і сконцентрованому вираженні; радше він створював особистий світ такої сили і зв'язності, що останній набував реальних рис і змінював зовнішній світ, накладаючи на нього свій власний світ з неупокореною силою» [14, с. 281].

Черчилль, як стверджував Моран, не переймався ефектом власних промов, це був своєрідний спосіб самовираження. Натомість Рузвельт завжди думав передовсім про той вплив, який матимуть його слова. Його метафори слугували безпосередньому впливові. Черчилль мусив концентруватися перед промовою; він усе тримав у голові, і його «експромти» ретельно готувались. Рузвельт перед виступом, як правило, залишався розкутим і не прагнув «стискання пружини». Показова поведінка обох політиків під час зустрічі взимку 1941–1942 років. Рузвельт роздавав тексти різдвяних хоралів гостям і захоплено співав сам. Черчилль перед своєю знаменитою промовою 26 грудня («Якими вони, японці, уявляють собі нас?») був відчуженим, ледве говорив із запрошеними на обід, рано пішов, працював упритул до моменту, коли лімузини прибули до Білого дому, щоб відвезти його в Капітолій, шевелив губами

напередодні виходу. Після виступу по обличчю Черчилля стікав піт, але британський політик був приємно збудженим. Натомість Рузвельт після виступу перебував у стані легкої меланхолії.

Черчилль, на відміну від Рузвельта, іноді зривався. Так, під час другої квебекської конференції (1944) він перервав потік нескінченних історій Рузвельта: «Що Ви хочете від мене? Щоб я став на задні лапи, як Ваш пес Фала?» Американський дипломат К. Пендар, приймаючи президента і прем'єр-міністра в Марракеші, намагався їх порівняти. Хоча Черчилль мав репутацію майстра застілля, домінував тоді саме Рузвельт. Присутній на цій же вечері А. Гарріман розкрив згодом одну з причин їхніх різних поглядів: Рузвельт «указав на зростання націоналізму серед колоніальних народів. Він сказав, що Черчилль багато в чому є колонізатором із дев'ятнадцятого століття». Черчилль негайно з усією красномовністю переконав присутніх, що «Новий курс» в Марокко не мав би успіху. Але всі свідки розуміли, куди повертає хід історії. Так, А. Гарріман відчував, що американо-англійських відносинах після висадки в Північній Африці і конференції в Касабланці настає новий період. Англія буде лише слабшати. Америка – збільшуватиме свою вагу в світі. Критично налаштований стосовно президента А. Гарріман розмірковував: «Рузвельт завжди відчував задоволення від незручностей інших людей. Я гадаю, справедливо було б сказати, що він ніколи занадто не переймався труднощами інших людей» [14, с. 126].

В одному обидва політики були єдиними: вони не вагаючись віддали своїх синів і доньок на фронт, і цей дух жертви заради країни був честю їхнього світовідчуття. На Різдво 1941 року їхні діти не мали змоги приїхати, оскільки перебували далеко від дому.

Обох політиків об'єднувала також любов до кінематографа. Саме того вечора, коли Черчилль повинен був виступати в конгресі, обоє захоплено переглядали кінострічку «Мальтійський сокіл». Не виправдались побоювання тих скептиків, які вважали, що два гігантські «его» не зможуть порозумітися. Нині нам відомо, що це відбулось, і дружба збереглась багато в чому завдяки стратегічним «поступам» Черчилля, які він практично не міг не зробити на тлі загальнономасштабного відступу англійців.

Риторика листування двох відомих світових лідерів не була позбавлена емоційних конотацій, а також особистих коментарів для вираження емоційних станів, починаючи від незадоволення,

напруги, розчарувань до висловлювань вдячності та дружньої підтримки.

Як стверджує В. Мідер, «Черчилль був цілком здатний цитувати латинські прислів'я та висловлювати критичні зауваження, але той факт, що він це зробив у згаданому листі, додає дешицу іронії його заяві» [7, с. 121]. 5 квітня 1945 р. Черчилль написав своє останнє послання – *нагадування* про теплі дружні стосунки безпосередньо перед смертю президента, в якому процитував відоме латинське прислів'я, яке в перекладі з англійської мови звучить як «*Од милого пана не болить і рана*» [7, с. 295]. У такий спосіб Черчилль намагався показати свою готовність відновити дружбу із Рузвельтом, яка «*вистояла усі негоди*» війни.

Меморандум, або його скорочена форма *мемо* складається з короткої офіційної записки, яка покликана інформувати або консультувати одну особу або весь персонал з питань, що варіюються від внутрішнього розпорядку до оголошень щодо конкретних подій. В. Черчилль часто дотримувався правила – у першому абзаці вказувати мету свого листа, і ніколи не відходити від теми. Намагаючись ґрунтовно викласти фактичні чи юридичні аспекти конкретного питання у діловому листі (пам'ятці) та уникаючи барвистої мови чи довгих слів, він іноді вдається до опису деталей, окреслюючи ситуацію і висловлюючи думки складними реченнями, складно-структурованими синтаксичними конструкціями, що притаманно науковому стилю.

Структура листа. Кореспонденції В. Черчилля – Ф. Рузвельта були розташовані в хронологічному порядку, кожному документу (листу) присвоєно особистий номер, розташований у верхній частині посередині разом із типологією документа (лист, мемо). Всі листи (телеграми), надіслані після 7 лютого 1942 р., починають нумерацію з 25 для Черчилля, на зразок С-25, а листи від Рузвельта – R-101 відповідно. Всі надіслані кореспонденції до цієї дати мали інше маркування: типу С-165х (Черчилль); R-82х (Рузвельт). Всі документи, які містять таємні відомості (розвід дані), позначені номером із скісною рискою С-165/1.

Заклучні фрази. В. Черчилль чітко дотримується форми ділового етикету: якщо документ має службовий формальний характер, то відповідно заклучні фрази містять кліше, притаманні офіційним документам. Наприкінці тексту стоять ініціали. «*Будь-ласка, дайте мені знати, якомога раніше, як Ви до цього ставитесь*» [7, с. 284]. В останньому рядку вказано ресурс зберігання документу. Також притаманна система скорочень

та криптонімів у текстах документів та службових листів, багато зашифрованих умовних скорочень (кодових назв), які були покликані приховати від сторонніх очей таємні відомості. Тому частина листів позначена автором грифами: таємні чи приватні (Private and Personal) або (Personal and Secret). Якщо лист мав приватний характер, а не службовий, тоді стиль листа включає фрази, що мають емоційне забарвлення.

Характерними ознаками офіційного (ділового) листування Черчилля-Рузвельта є: чіткість організації службових листів (композиційна завершеність); сувора регламентація та рубрикація (членування тексту на складові частини, графічне відокремлення однієї частини від іншої; рубрики тексту листа (документа) зазвичай нумеруються, що вказує на взаємозалежність певних розділів, пунктів та спрощує опрацювання документа; наявність усталених мовних зворотів, певна стандартизація початків і закінчень листів та ін.

Висновки і пропозиції. Внаслідок проведеного дослідження обґрунтовано таку жанрову типологію епістолярних діалогів В. Черчилля з Ф. Рузвельтом: лист-подяка, лист-запит, лист-прохання, лист-звернення, ділова записка, меморандум та інші жанрові модифікації.

Розглянуто стильові особливості кореспонденції обох епістолярних співрозмовників. Зокрема, структурними одиницями листів В. Черчилля є: дата, місце написання, звертання, вітання, побажання, прощання, підпис, питальні й спонукальні конструкції, завдяки яким встановлюється взаєморозуміння між адресантом і адресатом, а також постскрипtum. Кореспонденціям Ф. Рузвельта притаманна текстова внутрішня узгодженість, логічний розвиток та певний запас мовних засобів для точного й переконливого вираження аргументів.

Тексти листів обох кореспондентів наповненні вдалими метафоричними висловлюваннями, ідіомами, прислів'ями, афоризмами, тісно пов'язаними із військовою чи морською тематикою. Доречний ігровий прийом – епістолярний код, словесна гра із прихованим контекстом, підкріплена жартами (анекдотами), підтекстом.

Кореспонденції В. Черчилля та Ф. Рузвельта добре структуровані, їм притаманна текстова внутрішня узгодженість, логічний розвиток та неабиякий запас мовних засобів для вираження аргументу точно, переконливо, разом із своєрідним авторським стильовим забарвленням: пафосними висловленнями, афористичними та символічними риторичними фігурами; мовленнєвим етикетом, внутрішнім тактом і неофіційним тоном – ці

і згадані вище особливості характеризують жанрово-стильові домінанти листування Черчилля-Рузвельта. Перспективи подальших досліджень. Художні особливості епістолярних діалогів В. Черчилля з Ф. Рузвельтом можуть бути предметом для подальших літературознавчих розвідок.

Список літератури:

1. Alldritt K. *Churchill the Writer : His Life as a Man of Letters*, London : Hutchinson, 1992. P. 168.
2. Alldritt K. *The Greatest of Friends : Franklin D. Roosevelt and Winston Churchill, 1941–1945*, New York : St, Martin's Press, 1995. P. 204.
3. Єрмоєнко С. В. Лінгвістичні засоби реконструкції особистості Вінстона Черчилля у британській документалістиці : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : 10.02.04 – «германські мови». Одеський нац. університет ім. І. І. Мечникова. Одеса, 2009. 20 с.
4. Єрмоєнко С. В. Лінгвістичні особливості приватного листування Вінстона Черчилля. *Записки з романо-германської філології*. Вип. 1(30) 2013. С. 81–87.
5. Kimball F. W. *Churchill and Roosevelt. The Complete Correspondence*. Vol. 1. Alliance Emerging. October 1933 – November 1942. Princeton, New Jersey : Princeton University Press. [1984] 2015. 844 p.
6. Kimball F. W. *Churchill and Roosevelt. The Complete Correspondence*. Vol. 2. Alliance Forged. November 1942 – February 1944. Princeton, New Jersey: Princeton University Press. [1984] 2015. 786 p.
7. Kimball F. W. *Churchill and Roosevelt. The Complete Correspondence*. Vol. 3. Alliance Declining February 1944 – April 1945. Princeton Legacy Library : Princeton University Press. [1984] 2015. 754 p.
8. Кузьменко В. І. У всесвіті слова : літературно-критичні студії. Київ : Друге дихання, 2018. 684 с.
9. Miller E. & Villarreal J. The Use of Cliches by Four Contemporary Speakers [Winston. S. Churchill, Anthony Eden, Franklin D. Roosevelt, and Henry Wallace]. *Quarterly Journal of Speech*, vol. 31 : 4, 1945. P. 151–155.
10. Semeniek O., Kuzmenko V., Anderson I., Baidtska S., Bloshchynskyi I., Lahodynskyi O. // «My dearest Mamma» : Mutual Reception between Epistolary Communicators // *World Journal of English Language*. Vol. 12. № 8. 2022. S. 271–281.
11. Семенюк О. Б. Жанрово-стильова парадигма епістолярної публіцистики Вінстона Черчилля // *Science and Education a New Dimension. Philology*. VIII (68). Issue : 226, 2020. Apr., Budapest. S. 38–42.
12. Семенюк О. Б. Епістолярні діалоги Вінстона Черчилля з дружиною Клементиною : конвергенція жанрово-стильових модифікацій // *Літературний процес : методологія, імена, тенденції : зб. наук. праць (філол. науки) / Київ. ун-т ім. Б. Грінченка; редкол. : О. Є. Бондарева, О. В. Єрмоєнко та ін. Київ : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2018. № 11. С. 126–130.*
13. The Nobel Prize in Literature 1953. NobelPrize.org. Nobel Prize Outreach AB 2023. Tue. 30 May 2023 // [Електронний ресурс]. Режим доступу : <https://www.nobelprize.org/prizes/literature/1953/summary/> (дата звернення : 30.05.2023).
14. Weidhorn M. A. *Harmony of Interests: Exploration in the Minds of Sir Winston Churchill*. Fairleigh Dickinson University Press, 1992. 304 p.

Kuzmenko V. I. GENRE-STYLE TYPOLOGY OF EPISTOLARY DIALOGUES OF WINSTON CHURCHILL WITH FRANKLIN ROOSEVELT

The article is devoted to understanding the epistolary dialogues of the famous British statesman and politician and artist, Nobel Prize winner in literature Winston Churchill with US President Franklin Roosevelt. The history of “communication at a distance” is traced, the genre typology of epistolary dialogues of two outstanding communicators is substantiated. First of all, the letters are pro-analitized for the concept of the addressee – friends and private.

The latter are divided into the following genre modifications : a letter of thanks, a letter of request, a letter of request, a business note, a memorandum, etc.

Stylistic features of correspondence of both outstanding epistolary interlocutors are considered. In particular, the structural units of V. Churchill's letters are: date, place of writing, address, greeting, wish, farewell, signature, interrogative and incentive constructions, through which mutual understanding between the addressee and the addressee is established, as well as postscript.

Correspondence of F. Roosevelt is characterized by textual internal consistency, logical development and a considerable stock of linguistic means for accurate and convincing expression of arguments.

The texts of the letters of both correspondents are filled with successful metaphorical statements, idioms, proverbs, aphorisms, closely related to military or naval themes. A successful game technique – an epistolary code, a verbal game with a hidden context, supported by jokes (anecdotes) – all these are elements of secret correspondence between the leaders of two powerful states and at the same time a successful tool for relieving tension between two communicants in difficult times of the Second World War.

Key words: genre-style typology, genre-style modification, epistolary dialogue, communication.